

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1056/2024
17.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Наталија Ђорђевић, адвокат из ..., против туженог ББ, представништво ..., чији је пуномоћник Невена Дробњаковић, адвокат из ..., ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1243/2022 од 26.10.2022. године, у седници одржаној 17.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1243/2022 од 26.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2639/2020 од 09.06.2021. године, ставом I изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да суд утврди да је решење туженог од 03.01.2018. године, којим је тужили престао радни однос код туженог незаконито и без правног дејства, што би тужени био дужан да призна и трпи, као неоснован. Ставом II изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да јој тужени на име накнаде штете због незаконитог отказа исплати осам месечни зарада које би тужила остварила да ради код туженог у укупном износу од 8.712 евра у динарској противвредности по продајном курсу НБС важећем на дан исплате. Ставом III изреке, тужила је обавезана да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 151.471,00 динар.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж1 1243/2022 од 26.10.2022. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Првог основног суда у Београду П1 2639/20 од 09.06.2021. године, у ставу првом изреке, тако што је утврдио да је решење туженог од 03.01.2018. године, којим је тужили престао радни однос код туженог незаконито и без правног дејства. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2639/20 од 09.06.2021. године у делу става другог изреке, тако што је обавезан тужени да тужили на име накнаде штете због незаконитог отказа исплати износ од три месечне зараде у укупном износу од 3.267 евра у динарској

противвредности по средњем курсу НБС важећем на дан исплате, док је у преосталом делу става другог изреке, преко досуђеног износа а до износа од 8.712 евра у динарској противвредности по продајном курсу НБС важећем на дан исплате, као и у делу којим је на износ од 3.267 евра тражила исплату по продајном курсу НБС важећем на дан исплате првостепена пресуда потврђена, а жалба тужиље у том делу одбијена као неоснована. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 2639/20 од 09.06.2021. године и одбијен захтев туженог којим је тражио да му тужилца накнади трошкове парничног поступка у износу од 151.471,00 динара. Ставом четвртим изреке, тужени је обавезан да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 281.882,00 динара. Ставом петим изреке, тужени је обавезан да тужилци на име трошкова другостепеног парничног поступка плати износ од 85.930,00 динара. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилца је доставила одговор на ревизију туженог.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23), па је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Тужени у ревизији указује на битну повреду из одредбе члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, међутим, та битна повреда није разлог због ког ревизија може да се изјави на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона. Неосновано тужени у ревизији указује на прекорачење тужбеног захтева у поступку пред другостепеним судом у смислу одредбе члана 407. став 1. тачка 3., у вези члана 3. став 1. Закона о парничном поступку, имајући у виду да решавање претходног питања, у смислу одредбе члана 12. Закона о парничном поступку, не представља прекорачење тужбеног захтева.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је са туженим закључила више уговора о раду на одређено време и то: уговор о раду од 29.08.2014. године закључен за рад на радном месту "...", за период од 01.09.2014. године до 31.12.2016. године, са радним задацима и дужностима ближе наведеним у члану 1.тог Уговора; уговор о раду од 01.10.2016. године за рад на радном месту "...", за период од 01.01.2017. године до 31.12.2017. године, са истим описом послова, као и у уговору о раду од 29.08.2014. године. У наведеним уговорима није посебно наведена сврха заснивања радног односа, а тужилца је код туженог, на истоврсним пословима радила три године и четири месеца. Уговором о раду од 25.09.2017. године, парничне странке су се сагласиле да тај уговор у потпуности замењује уговор о раду од 01.10.2016. године, а да је закључен ради усклађивања са важећим Законом о раду, те да тужилца заснива радни однос код

туженог на одређено време ради рада на пројекту регистрованог под бр. ..., тако да јој радни однос траје до 31.12.2017. године. Решењем туженог од 03.01.2018. године тужилји је престао радни однос на одређено време дана 31.12.2017. године, због истека рока на који је заснован. Тужилја је у току радног односа код туженог радила на различитим пројектима и то четири до пет пројеката у току године, а уређивала је и web site туженог и његову facebook страницу. По престанку радног односа тужилја је била без посла осам месеци, а њене породичне прилике су такве да живи са мајком која је тешко болесна.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужилје одбио, налазећи да је оспорено решење туженог од 03.01.2018. године којим се констатује чињеница да је тужилји престао радни однос закључно са 31.12.2017. године, декларативне природе, будући да је тужилја засновала радни однос код туженог ради рада на пројекту регистрованог под бројем ..., у смислу одредбе члана 37. став 3. тачка 2. Закона о раду. Сходно томе, по мишљењу првостепеног суда, радни однос на одређено време тужилји је могао да траје дуже од 24 месеца, а најдуже до завршетка наведеног пројекта. При том, моменат престанка радног односа није нужно морао да се поклопи са моментом завршетка наведеног пројекта, па околност да је тај пројекат настављен након престанка радног односа тужилји на одређено време, не чини престанак радног односа незаконитим.

Другостепени суд је, након одржане расправе, преиначио првостепену пресуду, тако што је тужбени захтев тужилје усвојио, налазећи да су се у конкретном случају стекли услови из члана 37. став 6. Закона о раду, за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време 08.09.2016. године, имајући у виду да је тужилја непрекидно радила код туженог дуже од две године, од закљученог уговора о раду на одређено време 01.09.2014. године, на пословима "...". Тужилја је све време обављала исте послове у трајању дужем од три године, па је другостепени суд одлучио, као о претходном питању, у смислу одредбе члана 12. Закона о парничном поступку, да је она код туженог засновала радни однос на неодређено време. При одлучивању, другостепени суд је имао у виду наводе туженог да је тужилја била запослена да ради на пројекту ..., али је нашао да тужени за те наводе није пружио доказе јер није доставио уговоре који се односе на реализацију тог пројекта, чије трајање мора бити унапред одређено. При том, претходно закљученим уговорима о раду на одређено време од 29.08.2014. године и од 01.10.2016. године, није утврђен конкретан пројекат, односно разлог ангажовања тужилје, а тужилја је код туженог радила на истоврсним пословима преко три године. Након што је тужилји престао радни однос тужени је на истом радном месту запослио ново лице, што, по оцени другостепеног суда, указује на изигравање закона и злоупотребу права од стране туженог. Пошто је закључио да је радни однос тужилје на одређено време прерастао у радни однос на неодређено време 08.09.2016. године, другостепени суд је усвојио тужбени захтев тужилје за утврђење да је предметно решење туженог од 03.01.2018. године, којим јој је радни однос код туженог престао, незаконито. На основу одредбе члана 191. став 5. Закона о раду, другостепени суд је закључио да тужилји припада накнада штете уместо враћања на рад, па је, имајући у виду околности конкретног случаја и то да је она код туженог била у радном односу три године и четири месеца, као и године живота тужилје, другостепени суд јој је признао три зараде на име

накнаде штете, имајући у виду да тужени није оспорио одређену висину зараде тужиље.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Одредбом члана 37. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05...75/2014), прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком, или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1.). Послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1.овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2.). Изузетно од става 2.овог члана, уговор о раду на одређено време може да се закључи, између осталог, под тачком 2, за рад на пројекту чије је време унапред одређено, најдуже до завршетка пројекта, на основу става 4. одредбе члана 37. Закона о раду. Ако је уговор на раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за који је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6.). На основу одредбе члана 191 .став 5. Закона о раду, прописано је да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће, на захтев запосленог, обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада запосленог у зависности од временаведеног у радном односу код послодавца, године живота запосленог и броја издржаваних чланова породице.

У конкретном случају, тужиља је са туженим закључила уговор о раду на одређено време од 01.09.2014. године, на пословима "... у ком није наведено да је радни однос на одређено време засновала ради рада на конкретном пројекту. Тај уговор је продужен уговором о раду од 01.10.2016. године, који је закључен на одређено време до 31.12.2017. године, при чему је тужиља код туженог непрекидно радила 40 месеци, односно три године и четири месеца, обављајући исте послове на више различитих пројеката. Побижаним решењем туженог тужиљи је радни однос престао због истека времена на које је заснован, а потом је тужени, на исто радно место, запослио ново лице.

Другостепени суд је правилно, као претходно питање у смислу одредбе члана 12. Закона о парничном поступку, решио питање радно-правног статуса тужиље код туженог, тако што је правилно закључио да је радни однос тужиље на одређено време прерастао у радни однос на неодређено време 08.09.2016. године, на основу одредбе члана 37. став 6. Закона о раду. С тим у вези, радни однос тужиље није могао да престане истеком рока на који је заснован, па је другостепени суд правилно закључио да је побижано решење туженог о престанку радног односа тужиље, незаконито. Последица незаконитости побижаног решења о престанку радног односа је обавеза туженог да тужиљи накнади штету на основу одредбе члана 191. став 5. Закона о раду.

Наводима ревизије туженог о томе да је тужиља била ангажована на спровођењу различитих активности у оквиру пројекта "...", те да се ради о изузетку

прописаним одредбом члана 37. став 4. тачка 2. Закона о раду, када радни однос заснован на одређено време може да траје дуже од 24 месеца, односно најдуже до окончања конкретног пројекта, не доводи се у сумњу правилност побијане пресуде. Изузетак прописан одредбом члана 37. став 4. тачка 2. Закона о раду, у ком случају уговор о раду на одређено време може да се закључи за рад на пројекту чије време је унапред одређено, најдуже до завршетка пројекта, подразумева да је тужени био дужан да докаже да је тужила радила на конкретном пројекту чије време је унапред одређено, а он ту чињеницу није доказао. При том, тужила се изјаснила, а тужени није спорио да је тужила за све време рада код њега обављала исте послове на више различитих пројеката (четири-пет пројеката годишње) у периоду дужем од 24 месеца (40 месеци). Због тога, тужени неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1., 154. и 165. став 2. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић